

Kriget och anarkisterna

Albert Jensen

1916

Brand har vid åtskilliga tillfällen refererat de olika strömningar, som göra sig gällande inom den anarkistiska världen, vilken, liksom den syndikalistiska och socialdemokratiska, står splittrad i olika meningsgrupper. Den ena såväl som den andra riktningen har rätt att bli hörd och vi skola därför ytterligare redogöra för de olika idériktningar som göra sig gällande. Vi börja i dag med att referera Domela Nieuvenhuis, den kände holländske anarkisten, som genomlevat en så intressant utvecklingsbana från kristen och präst till anarkist, och som var den förste som inom andra Internationalen (under sin socialdemokratiska period) kämpade för att generalstrejken skulle göras till arbetarnas internationella vapen mot kriget.

Det finns även bland oss, säger Nieuvenhuis, personer som mena, att detta krig skall bli det sista. Jag delar icke deras uppfattning. Jag fruktar tvärtom, att endast kommer till att bli inledningen till en period av nya krig, det ena ohylligare än det andra, eftersom man nu bekämpar varandra både på jorden och under jorden, på havet och under havet, till och med i luften.

Överallt har man gripits av krigets galenskap och som exempel på hur långt man kunnat gå i perversa utsvävningar, hur allmänheten blivit infekterad med krigsvanvettets bacill, anför han bland annat ett typsikt exempel från ett rekryteringsmöte i London, då en viss fröken Gaby Deslys, en avlagd mätress till ex-kung Manuel av Portugal, under alltmänt jubel stod upp i den offentliga församlingen och lovade varo och en som ville låta värva sig - en kyss! Värvingstribunen blev översvämmad av en ström av unga män, som förrådde mänskligheten för en kyss av en sköka. Kanhända, säger Nieuvenhuis, kommer det inom kort en annan kokott och lovar ännu mer, och rekryteringen och militarismen vinner nya själar. Tidningarna skola säkerligen icke underlåta att sjunga henne lovsånger. Hela världen är ett stort dårhus.

Man har frågat mig, säger Nieuvenhuis, om jag tror att militarismen kommer att förlora eller vinna på kriget. Jag svarar att enligt min övertygelse kommer militarismen att tillväxa i förfärande grad, ty varje stat kommer att väpna sig så mycket det bara går an och ingen av dem kommer till att tänka på avväpning.

Må de allierade bli segrare och de komma att tillvälla sig Arabien, Mesopotamien, Syrien, Armenien, kanhända också Bosporus och dessutom de tyska kolonierna i Sydafrika och andra platser. Men Tyskland kommer icke till att godvilligt avstå från dem. Det skall komma till att söka sin styrka i nya och ännu förfärligare rustningar och i allianser en smula överallt.

Om Tyskland kommer att triumfera så skall det komma till att lägga beslag på de franska och belgiska kolonierna. Dessutom kommer dess herravälde över Turkiet att tillåta det att installera sig i Mindre Asien, Mesopotamien och Arabien, och därmed öppna sig en ny väg mot det engelska Indien.

England skall icke komma till att tåla det och så blir det nya rustningar.

Detsamma kan man säga om Frankrike och Ryssland.

Om däremot ingen av de krigförande kommer att segra, så kommer militarismen icke destomindre att upprätthållas av dem alla och utvecklas som aldrig tillförne.

I detta krig ligger det frö till nya rustningar, nya imperialism, nya krig.

Må därför åtminstone socialisterna förbli trogna mot sina principer, förstå att handla gemensamt, så som Jules Guesde ville det förr i världen, en före detta anarkist, som nu blivit utnämnd till minister i kraft av den »vetenskapliga» utvecklingen. Han skrev en gång: »Vi äro fast beslutna på, och det socialistiska partiet borde också vara det, att kasta revolutionen på tvärs för arméerna i marsch.»

Skall då folket aldrig förstå sitt verkliga intresse?

Det kan också hända att militarismen tar livet av sig själv, genom de enorma skulder som den påtvingar alla staterna, ruinerar dem, den ena efter den andra, ty vägen mot rustningarna är på samma gång vägen mot den universella bankrutten.

Under alla omständigheter - freden kan aldrig komma utan genom folken, som alla ha fördel av att förhindra regeringarna att fullfölja blodiga och ruinerande drömmar.

Så länge som staterna existerar kommer också militarismen att existera, ty den är dess huvudsakliga medel till förtrycket. Ännu är det många som icke förstå att militarism och statsväsen äro oskiljaktiga. Den som säger antimilitarism måste samtidigt säga antistatism. De verkliga antimilitaristerna äro därför anarkisterna, liksom de också äro de enda fritänkarna.

Se här motsatsen mellan militarismen och anarkismen:

»Anarkismen vill ingen regering. Militarismen är basen för varje regering, vilket namn den än må bära: kejsardöme, kungavälde eller republik.

Anarkismen är negationen av varje auktoritet. Militarismen representerar det mest absoluta herravälde uppifrån och nedåt.

Anarkismen utgår från individen för att komma till gruppen och kommunen. Militarismen känner icke individer men blott instrument som blint utföra allt som befalles dem.

Anarkismen är antistatlig då staten blott är en maskin till förtryck, en maskin som den ena klassen använder sig av för att undertrycka den andra. Militarismen vill konsolidera staten och sätta den alla möjliga medel i händerna för att upprätthålla sin ställning.

Anarkismen erkänner ingen hierarki men blott jämställda människor. Militarismen uppdelar människorna i tvänne kategorier av vilka den ena är befallande, den andra lydande.

Anarkismen är internationell och betraktar samfundet som lika många grupper av kamrater och bröder. Militarismen är nationell och uppdelar människorna för att kasta den ena parten mot den andra.

Anarkismen förnekar fosterlandet. Militarismen odlar kärleken till fosterlandet och förklarar den helig.

Anarkismen känner inga gränser, konstlat uppdragna mellan grupper av människor, orsaker till split och hat. Militarismen försvarar och vill till varje pris upprätthålla gränserna.

Anarkismen är den högsta ordning framsprungen ur friheten och slutande i friheten. Militarismen känner ingen annan ordning än det systematiska tvånget och förnekar varje frihet.

Anarkismen eftersträvar ett samhälle, en sammanslutning av kamrater, som grupperar sig eller isolerar sig allt efter behag, för att uppnå största möjliga summa av lycka i fri överenskommelse. Militarismen framställer en brutal enhet baserad på auktoritet.

Neuvenhuis betraktar det som ett fullständigt felsteg av de anarkister som ställde sig på ententens sida.

»Vi trodde att våra kamrater voro fasta som klippor, spottande störsjöarnas anfall, men tyvärr, de ha låtit sig dragas med, glömmade sina principer och förenat sig med sina regeringar, som de betraktade som sina oförsonliga fiender!«

Och socialdemokraterna!? Varje revolutionär borde erinra sig Lasalles ord, säger Nieuvenhuis:

»... Kungarna äro alltid bättre betjänade än folket. Detta har goda talare, det är sant, men kungarna ha praktiska män som förstå att handla. Och medan talaren talar, handlar regeringarna.»

Så också vid krigets utbrott. »Vi ha blivit överraskade«, sade socialdemokraterna. Emellertid var den internationella byrån samlad i Bryssel torsdagen innan krigsutbrottet. Det formulerades en protest mot kriget och på aftonen läto de mest lysande talarna höra sig på ett vällyckat möte hälsade av frenetiska applåder.

Men det blev icke sagt, icke beslutat vad som måste göras.

Man invänder: Men det var alldeles omöjligt! Om man gjort det skulle representanterna från de olika länderna blivit arresterade, kanhända fusiljerade.

Man glömmar då helt enkelt de tusenden av de våra, som falla för kapitalismens ära. Antalet offer skulle då sannolikt ha varit mindre stort och deras död skulle ha blivit fruktbringande.

Det finns ögonblick i historien, då det är att kompromettera om icke helt offra framtiden att rygga tillbaka för en omedelbar fara.

Det finns ögonblick, då man måste våga allt, och ett av dessa ögonblick markerades av krigets lössläppande.

»Socialdemokratien har ingenting gjort för att förhindra kriget; den har tvärtom hjälpt imperialismen att förbereda massakrerna mot proletariatet och försvaga det för lång tid. Och likväl hade den tyska socialdemokratien kunnat försvaga det för lång tid. Och likväl hade den tyska socialdemokratien kunnat bli imperialismens mest fruktansvärda fiende, denna imperialism med vilken den delar ett fruktansvärt ansvar, sedan den förrått revolutionens sak.»

Nieuvenhuis har varit den mest verksamme av alla för att resa det holländska folket mot regeringens politik, som hotade att draga in landet i den stora häxdansen. Bevarandet av neutraliteten och demobilisering av de sammandragna militärkrafterna har varit den lösen efter vilken man arbetat. Och denna opposition har också tagit sådant omfång att regeringen är tvungen att räkna med den.

Det Anarkistiska Biblioteket

Albert Jensen
Kriget och anarkisterna
1916

Tidningen Brand #24 1916

www.anarkistiskabiblioteket.se